

תכנית לימודים נוספת (תל"ן)

כללי

1. לפי הנחיות משרד החינוך והעירייה בתי ספר רשאים לגבות מהורי התלמידים הלומדים בבתי הספר תשלומים למימון תכנית לימודים נוספת (להלן – "תל"ן"), אשר הינה רכישת שעות לימוד נוספות. בתי הספר שנכללו בביקורת היו:
 - א. מגן;
 - ב. רמת החייל;
 - ג. עירוני ד'.
2. מטרת הביקורת היתה לבדוק האם הכספים בעבור תוכנית התל"ן נגבים בהתאם לנהלים ולהנחיות. הביקורת בדקה את נתוני התל"ן בנוגע לשנת הלימודים תשס"ו.
 3. בדיקת הביקורת כללה, בין השאר:
 - א. עיון במסמכים הבאים:
 - (1) חוזרי מנכ"ל משרד החינוך.
 - (2) מסמכי הנהלת חשבונות.
 - (3) אישורי גבייה עבור תל"ן.
 - (4) מכתבים שנשלחו להורים.
 - ב. שיחות שנערכו עם עובדי בתי הספר (מנהלות, מזכירות ומינהלני בית הספר).
 4. הביקורת נערכה במהלך חודשים אוקטובר - נובמבר 2006.

רקע

5. תשלומי התל"ן הינם תשלומי רשות ואין לחייב בתשלום הורה שאינו חפץ בכך.
6. תעריף הגבייה הכולל נקבע בתיאום בין ועד ההורים המוסדי, לבין המפקחת על בתי הספר מטעם העירייה ומשרד החינוך.

7. לפי חוזר משרד החינוך שנושאו "תשלומי הורים לשנת הלימודים התשס"ו" (להלן – "חוזר משרד החינוך"), עלות מרבית לשעת תל"ן שבועית הינה כדלקמן:
- א. בתי ספר יסודיים: 109 ש"ח לשעה. הסכום המירבי הניתן לגבייה הינו 327 ש"ח עבור 3 שעות לימוד שבועיות.
- ב. בתי ספר על יסודיים: 133 ש"ח לשעה. הסכום המירבי הניתן לגבייה הינו 399 ש"ח עבור 3 שעות לימוד שבועיות.
8. בחוזר משרד החינוך לשנת הלימודים תשס"ה נרשם כי "החישוב נעשה לפי עלות ממוצעת לשנה שבועית של 35 חלמידים לכיתה.". מנהלת המחלקה לחינוך יסודי בעירייה מסרה לביקורת כי הסיבה לכך שבחוזר משרד החינוך לשנת הלימודים תשס"ו לא התייחסו למספר התלמידים בכיתה הינה כי חלה טעות וכי "בפועל, החישוב עבור תל"ן הוא בהתאם להנחיות של שנים קודמות – המגדרות מס' חלמידים". לעומת זאת, ממונה מינהל ומשק במינהל החינוך בעירייה מסרה לביקורת כי למיטב ידיעתה, הסכום הנגבה עבור שעת תל"ן הינו קבוע ואינו תלוי במספר התלמידים בכיתה.
9. לפי חוזר משרד החינוך חל איסור לפצל כיתות בשעות תל"ן.
10. על פי הנחיות מינהל החינוך בעירייה, לאחר אישור תכנית התל"ן על ידי משרד החינוך והעירייה, על "מפקחת קופה" מטעם העירייה להגיע לבית הספר ו"לפתוח" תוכנית גבייה במערכת הכספים, עבור גביית כספי התל"ן לאותה שנת לימודים.
11. לפי חוזר מנכ"ל משרד החינוך (סה/4 א) בנושא "ניהול החשבון – כספי הורים", כספי הורים יש להפקיד בחשבון בנק נפרד על שם בית הספר ולא באותו חשבון בנק בו מופקדות יתר ההכנסות של אותו מוסד.

ממצאים

12. מבדיקה שערכה הביקורת עולה כי בשלושת בתי הספר קיים חשבון בנק אחד אליו מפקידים כל התקבולים המתקבלים בבית הספר, לרבות כספי הורים.
13. מנהלת בית ספר רמת החייל כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, כי "מעיריית ת"א לא נדרשנו לחשבון בנק נפרד לתשלומי הורים".
14. מנהלת בית ספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, כי "הנושא של פתיחת שני חשבונות נפרדים לניהול כספי ביה"ס וכספי הורים בנפרד נזנח ע"פ הנחיית "יובל חינוך בע"מ". הנהלת החשבונות הממוחשבת של ביה"ס מאפשרת יצירת הפרדה גמורה בניהול מדויק ואמין של שתי מערכות הכספים מבלי להזקק לשני חשבונות בנק נפרדים".

15. בהתייחסות לממצאי דוח אחר שערכה הביקורת, מסר לביקורת סגן מנהל אגף החשבות בנוגע לפתיחת חשבון בנק נפרד עבור הפקדת כספי הורים, כדלקמן:
1. "חשבות מינהל החינוך לא הוציאה לחברה כל הנחייה בנושא זה, באשר למוסדות המופעלים ישירות על ידה..."
2. יתרה מכך, בעקבות הודעת המשרד, החל מינהל החינוך בהערכות אינטנסיביות ליישום המהלך, בכל הנוגע למוסדות המופעלים על ידו... אלא שהערכות זו מרם הושלמה בשל הסיבות הבאות כמפורט להלן:
- א. במהלך הערכות זו, הוציא השרות המשפטי לעירייה, חו"ד משפטית, הגורסת כי הנחיית משרד החינוך, עומדת בסתירה לפקודת העיריות, ומתוקף כך לא יכולה לעמוד...
3. בכל מקרה, מבחינת הרישומים החשבונאיים, קיימת הפרדה מלאה בין כספי ההורים לשאר הפעילות."

בית ספר מגן

16. בית הספר הינו יסודי - ממלכתי ורשומים בו תלמידי כיתות א'-ו'.
17. בית הספר מתאפיין בהוראת השפה האנגלית ותרבויות עולם. במסגרת תוכנית הלימודים הבית ספרית כל הכיתות מקבלות תגבור משמעותי במקצוע האנגלית החל מכיתה א', באמצעות שעות התל"ן הניתנות במקצוע זה.
18. לשנת הלימודים תשס"ה בית הספר קיבל אישורו של סגן מנהל המינהל הפדגוגי במשרד החינוך, לגביית כספים בסך של 1,050 ש"ח עבור 9 שעות שבועיות תל"ן באנגלית, מכל תלמיד בבית הספר. במכתב מתאריך 26 באוקטובר, 2004, שמוען למנהל בית הספר נכתב, בין השאר, כדלקמן:
- "האישור ניתן לפנים משורת הדין בגלל שהתל"ן מהווה גולת הכותרת של תוכנית הניסוי הבית-ספרית.
- הינכם מתבקשים למצוא, בהדרגה, את המשאבים למימוש התל"ן על מנת להפעילה ללא צורך בהישענות יתירה של מימון הורים".
19. בהסתמך על הסברה של ממונה על מינהל ומשק במינהל החינוך, הסכום המרבי שניתן היה לגבות מכל תלמיד עבור 9 שעות תל"ן הינו 981 ₪ (לפי 109 ₪ לשעה).
20. מנהל בית הספר מסרה לביקורת כי בשנת הלימודים תשס"ו אישר משרד החינוך לבית הספר גביית 5 שעות תל"ן שבועיות בסך של 545 ש"ח (לפי 109 ₪ לשעה), זאת למרות המגבלה של 3 שעות תל"ן שבועיות בחוזר משרד החינוך.

21. בתאריך 11 בספטמבר, 2006, אישר משרד החינוך לבית הספר (לשנת הלימודים תשס"ז):
"באופן חריג להפעיל תל"ן בבית הספר מגן בהיקף של 5 שעות שבועיות..."
22. מנהלת בית הספר מסרה לביקורת כי בנוסף לשעות התל"ן שאושרו על ידי משרד החינוך, החל משנת הלימודים תשס"ו, מעניק בית הספר חוגי העשרה בשפה האנגלית בהיקף של 4 שעות שבועיות, אשר מתקיימים אחרי יום הלימודים. בכך פיצל בית הספר, לכאורה, את 9 שעות התל"ן שניתנו לתלמידי בית הספר בשנת הלימודים תשס"ה ל- 5 שעות תל"ן שבועיות ול- 4 שעות חוגי העשרה שבועיות.
23. עבור שיעורי התל"ן התבקשו ההורים כאמור, לשלם סך של 545 ₪ (לפי 109 ₪ לשעה) ועבור חוגי ההעשרה סך של 505 ₪ (כ- 126 ש"ח לשעה). הסכום שנתבקשו ההורים לשלם הינו אחיד מבלי להתייחס למספר התלמידים בכל כיתה.
24. לדברי המנהלת, חוגי העשרה מיועדים גם לתלמידים חלשים ומתקדמים, בחלוקה של שתי שעות לימוד שבועיות לכל קבוצה.
25. לדברי המנהלת, חוגי ההעשרה מהווים תיגבור לתלמידי בית הספר ומיועדים רק לתלמידים ששילמו עבורם, בניגוד לשיעורי התל"ן המתקיימים במהלך יום הלימודים ומשתתפים בהם כל תלמידי בית הספר (גם כאלו שלא שילמו עבור שיעורי תל"ן).
26. לשאלת הביקורת האם חוגי ההעשרה מיועדים רק לתלמידי בית הספר השיבה המנהלת כי כל הורה החפץ לשלוח ילדיו לחוגים אלה, לרבות כאלה שאינם לומדים בבית הספר, רשאים לעשות כן בתמורה לעלות של כ- 100 ₪ לחודש.
27. לדברי המנהלת, תכני הלימוד בחוגי העשרה באנגלית אינם קשורים לחומר הנלמד במסגרת תוכנית הלימודים השנתית ו/או לחומר הנלמד במסגרת שיעורי התל"ן, כך שתלמידים שאינם משתתפים בחוגי האנגלית אינם מפסידים חומר לימודי. הלימודים בחוגים מועברים כשיעורי דרמה בשפה האנגלית. בשעורים אלה מועסקות שתי מורות לכל כיתה כלומר: מלמדות כיתה שלמה בו זמנית או שהכיתה מפוצלת לשתי כיתות.
28. מנהלת בית הספר מסרה לביקורת כי את שעות חוגי ההעשרה מפצלים בין התלמידים כך שכל קבוצה מקבלת 2 שעות שבועיות.
29. במסמך הנושא תאריך 11 בנובמבר, 2004, (רלוונטי לשנת הלימודים תשס"ה), שנשלח להורי בית הספר מיו"ר ועדת היגוי ובקרה בבית הספר, מפורטת חלוקת שעות האנגלית שנלמדו בבית הספר, לרבות שעות תל"ן. מעיון בטבלה שהוצגה להורים עולה כי שעות תל"ן פוצלו למספר כיתות, בניגוד, לכאורה, להנחיות שבחוזר משרד החינוך. כמו כן, כל התלמידים שילמו עבור 9 שעות שבועיות בעוד שלא כל התלמידים קיבלו את כל השעות בפועל, כמפורט בדוגמאות שלהלן:

מספר שעות	תאור	כיתה
6	כל הכיתה	ג' (*)
2	תלמידים מתקשים באנגלית (ליקויי למידה)	
1	תלמידים מתקדמים (דוברי אנגלית)	
5	כל כיתה	ה' (חישוב עבור שתי כיתות) (**)
5	תלמידים מתקשים באנגלית (ליקויי למידה) – שתי הכיתות יחד	
5	תלמידים מתקדמים (דוברי אנגלית) – שתי הכיתות יחד	
2	דרמה באנגלית (שתי מורות לכל כיתה) (***)	

* משרד החינוך מממן שעות לימוד במקצוע האנגלית רק החל מכיתה ד', כך שתלמידי השכבה לא קיבלו מביה"ס שעות נוספות במקצוע האנגלית.

** סך הכל הוקצו לכל כיתה 14 שעות שבועיות, אך בפועל 5 שעות שהוקצו לתלמידים מתקדמים ולתלמידים מתקשים הינן עבור תלמידים משתי הכיתות יחדיו. כמו כן, תלמידים ברמת ידע ממוצעת באנגלית אינם משתתפים בשיעורים אלה כך שבפועל מקבלים רק 7 שעות בשבוע (5 שעות כיתתיות ו-2 שעות דרמה). כל תלמיד שילם עבור 9 שעות שבועיות (בנוסף לשעות האנגלית הממומנות על ידי משרד החינוך).

*** מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, כדלקמן:

“שעורי הדרמה הניתנים כוללים שנתיים שבועיות בהנחיית שתי מורות, כך שהתשלום לכתה הוא עבור 4 שעות מורה, כך שבפועל כחות ה' מקבלות גם הן 9 ש"ש כמו שאר הכיתות.”.

הביקורת מציינת כי מהסברה של המנהלת עולה כי התשלום הינו עבור רכישת 4 שעות מורה אך כל תלמיד, שאינו מוגדר כמתקשה או מתקדם, מקבל 2 שעות לימוד בפועל בלבד.

30. מבדיקה שערכה הביקורת עולה כי לפי הנחיות חוזר משרד החינוך ובהסתמך על הסברה של ממונה על מינהל ומשק במינהל החינוך, הסכום שנדרש ביתר בשנת הלימודים תשס"ו (בהנחה שכל התלמידים שילמו המבוקש), בגין שעות חוגי העשרה, לפי 374 תלמידים ששילמו עבור חוגי העשרה באותה שנה, היה 25,806 ₪ (לפי הפרש בסך של 69 ₪ לכל תלמיד).

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, בין השאר, כי “בחוגי העשרה אין הגבלת מחיר כמו בחל"ן.”.

31. מבדיקה שערכה הביקורת עולה כי התקבולים עבור שיעורי תל"ן נרשמים במערכת הנהלת החשבונות של בית הספר בכרטיס "תל"ן" בעוד שהתקבולים עבור חוגי העשרה (המתקיימים לאחר שעות הלימודים) נרשמים בכרטיס "חוגים".
32. מזכירת בית הספר מסרה לביקורת כי בבית הספר נערכים חוגים נוספים על ידי גורמים חיצוניים השוכרים מתקני בית הספר. לדבריה, התקבולים עבור חוגים אלה אינם קשורים לבית הספר ואינם מתנהלים במערכת הנהלת החשבונות שלו.
33. סך הכנסות התל"ן שנרשמו בכרטיס "הכנ' תל"ן" בהנהלת החשבונות של בית הספר לשנת הלימודים תשס"ה היו 200,305.5 ש"ח.
34. סך ההכנסות שנרשמו בכרטיס "הכנ' חוגי העשרה" בהנהלת החשבונות של בית הספר לשנת הלימודים תשס"ו היו 181,379.5 ש"ח.

בית ספר רמת החייל

35. בית הספר הינו יסודי - ממלכתי ורשומים בו תלמידי כיתות א'-ו'.
36. בבית הספר שיעורי תיגבור והעשרה כמפורט להלן:
- א. תל"ן – שיעורי תגבור שוטף של התלמידים.
- ב. העשרה – שעות המיועדות להעשרת תוכנית הלימודים מעבר למקצועות שנקבעו על ידי משרד החינוך, כגון: אומנות פלסטית, דרמה קולנוע והתעמלות.
- ג. תחומי עניין – שעות הניתנות לתלמידים לפי בחירתם, כגון: במדעים, ספורט, אומנויות ופיתוח חשיבה.
37. מנהלת בית הספר מסרה לביקורת כי חלק מהשעות הממומנות על ידי ההורים ניתנות בסוף יום הלימודים על מנת שלא תהיה קונוטציה של חוג וכל התלמידים ידרשו להשתתף. שיעורים אלה נותרו זמינים לכלל התלמידים, לרבות למי שאין באפשרותו לשלם. לדבריה, החל משנת הלימודים תשס"ז לא הופעלה תוכנית העשרה מאחר ופיצול השעות שמומנו על ידי ההורים לתל"ן, לשיעורי העשרה ולתחומי עניין לא היה תקין.
38. שנת הלימודים תשס"ו
- א. במסמך מתאריך 3 בנובמבר, 2005, שכתבה מנהלת בית הספר למנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך נכתב, בין השאר, כדלקמן:

"אנו מבקשים את אישורך להפעלת 3 שעות תל"ן לחגבור ולהעשרה:

בכחות א' - ג' 2 אנגלית.

1 ספרייה.

בכחות ד'- ו' 1 אנגלית.

1 ספרייה.

1 מחשבים."

ב. עוד נכתב במכתב זה כי הסכום המבוקש עבור שיעורי התל"ן הינו על סך של 385 ₪ עבור כל תלמיד לפי חישוב של 30 תלמידים בממוצע בכיתה.

ג. בהסתמך על הסברה של ממונה על מינהל ומשק במינהל החינוך, הסכום המרבי שניתן היה לגבות מכל תלמיד עבור 3 שעות תל"ן הינו 327 ₪.

ד. מנהלת המחלקה לחינוך יסודי דאז בעירייה ומנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך אישרו המבוקש.

ה. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, כדלקמן:

"עבור תוכנית התל"ן גבה ביה"ס מההורים סכום השווה ל 3 שעות + חומרים על פי חישוב יחסי של 30 תלמיד בממוצע בכיתה, חישוב שהוא בהתאם להנחיית חוזר מנכ"ל, ועל-כך גם קבלנו אישור."

הביקורת מציינת כי בהנחיות חוזר מנכ"ל הסכום המרבי המותר לגבייה עבור 3 שעות תל"ן הינו 327 ₪ ואינו כולל חומרים, שעלותם ניתנת לגבייה בנפרד. הביקורת לא בדקה במסגרת דוח זה תשלומים נוספים שנגבו מההורים, אשר יתכן וכוללים עלות נוספת עבור ציוד וחומרים, ועל כן לא התייחסה לטענתה של המנהלת כי הסכום כולל חומרים.

ו. במסמך מתאריך 23 ביוני, 2005, נכתב, בין השאר, כדלקמן:

"אנו מבקשים לקבל את אישורכם להפעלת תוכנית בחירה "תחומי עניין", הניתנת בסוף יום הלימודים ובהמשך ישיר אליו.

תוכנית זו כוללת בחירה מתוך תחומי העניין הבאים: מדעים, ספורט, אומנויות, פיתוח חשיבה, חברה.

תחומי העניין יינתנו בחצאי כתות בהיקף של 2 שעות שבועיות לתלמיד, בתשלום של 428 ₪ לתלמיד לכל השנה (כולל חומרים)."

מנהלת המחלקה לחינוך יסודי דאז בעירייה רשמה בכתב יד על המסמך: "מאושר כחוגים."

ז. לביקורת לא הוצג אישור של משרד החינוך לגביית כספים עבור שעות העשרה ותחומי עניין.

- ח. במסמך שמועץ להורי התלמידים ונכתב על ידי המנהלת ויו"ר ועד ההורים, נכתב בנוגע לסכום התל"ן שנדרש מההורים כי מדובר על סך של 385 ₪ לכל תלמיד עבור "3 שעות שבועיות לכיתה: ספריה, אנגלית, טבע מדעים, מחשבים – כל כיתה עפ"י הצרכים".
- ט. במסמך נוסף שמועץ להורי התלמידים, מתאריך 8 בנובמבר, 2005, נרשם, בין השאר, בנוגע לתשלום עבור שעות העשרה ותחומי עניין, כדלקמן:
- "כידוע לכם, בנוסף מקבלים ילדי רמת-החייל שעות שבועיות, המיועדות להעשרת תוכנית הלימודים מעבר למקצועות הבסיס הנקבעים על ידי משרד החינוך.
- תוספת שעות זו כוללת מקצועות כמו: תנועה, אומנות, תאטרון, מוסיקה, מחול, התעמלות קרקע, קט-רגל, חשיבה המצאתית ובניית אחרים.
- מקצועות אלה ניתנים במסגרת כיתה שלמה, חצאי כיתות או בקבוצות תחומי עניין.
- היקף השעות הוא 3 שעות שבועיות הניתנות בהמשך יום הלימודים.
- המימון לתוכנית העשרה זו מורכב מתשלומי הורים ומשאבים נוספים עליהם שוקדת הנהגת בית הספר. הסכום לתשלום ע"י ההורים הוא 428 שקלים. (כולל חומרים)".
- כלומר, הורי התלמידים נתבקשו לשלם סך של 428 ₪ עבור 3 שעות שבועיות של שיעורי העשרה ותחומי עניין שניתנו לאחר יום הלימודים.
- י. בהסתמך על הסברה של ממונה על מינהל ומשק במינהל החינוך, הסכום המרבי שניתן היה לגבות מכל תלמיד עבור 3 שעות תחומי עניין הינו 327 ₪ (לפי 109 ₪ לשעה).
- יא. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, כדלקמן:
- "בתשס"ו פעלה תוכנית נוספת על תל"ן, תוכנית בחירת תחומי-עניין. התוכנית ניתנה בהמשך ישיר לסיום הלימודים ואיפשרה לתלמידים לבחור מתחומי עניין המקבילים לחוגים, התוכנית נבנתה מראש להיות תוכנית בחירה בסוף יום הלימודים ולכן לא הוצגה למשרד החינוך כתוכנית תל"ן.
- מאחר ורצינו את השתתפות כל התלמידים בתוכנית בחירה זו תכננו אותה להמשך ישיר של שעות הלימודים ולא לשעות אחה"צ. הסכום לתשלום עבור תוכנית זו נקבע ע"י ביה"ס באישור ועד ההורים, על פי חישוב עלויות תוכנית החוגים ולא בכפוף לשעת תל"ן.
- ברצוני להדגיש כי אף תלמיד לא הוצא משיעורי תל"ן או מתחומי עניין בשל אי תשלום ההורים."
- יב. ממסמכים שונים שמועצו להורי התלמידים עולה כי מספר השעות השבועי שמומן על ידי ההורים, היה כדלקמן:

כיתות	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'
שעות אורך (*) 2 אנגלית 1 מוסיקה 1 תנועה	3 אנגלית 1 תנועה	2 תחומי עניין	2 תחומי עניין	2 תחומי עניין	2 תחומי עניין	2 תחומי עניין
שעות רוחב (**)	2 אומנות	2 אומנות	2 אומנות	2 אומנות	2 ספרייה 2 קולנוע	2 מחשבים 2 קולנוע
	6	6	6	6	6	6

* שעה הניתנת על ידי מורה לכיתה אחת.

** שעה הניתנת על ידי שני מורים או יותר לכיתה אחת (פיצול הכיתה).

בנוגע לכיתות א' – ב':

במידה ושעות אורך הינן שעות תל"ן: מהטבלה שלעיל עולה כי פעילות שעות התל"ן שדווחה בבקשה שהוגשה למשרד החינוך ולעירייה הינה שונה מזו שדווחה להורים. במידה ושעות רוחב כוללות שעות תל"ן כי אז מדובר על פיצול כיתות למרות שחל איסור לפצל כיתה בשעורי תל"ן.

בנוגע לכיתות ג' – ו':

שעות התל"ן ניתנו לכיתות מפוצלות בשעות רוחב.

יג. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, כדלקמן:

"על מנת לאפשר למידה משמעותית ואיכותית פיצלנו במספר מקצועות את הכיתות (קולנוע, אומנות, תנועה, מחשבים) למרות הפיצול לא נגרעו שעות אורך מתוכנית התל"ן ואף לא נגבה כסף מההורים עבור הפיצול. העלות הנוספת מומנה על ידי משאבי ביה"ס."

יד. מאחר ושעות רוחב ניתנות על ידי שני מורים או יותר לכל כיתה, המשמעות היא כי בית הספר מעסיק בשעות אלה יותר מורים מהשעות הממומנות על ידי ההורים והעלות הנוספת ממומנת על ידי משאבי בית הספר.

טו. סך הכנסות התל"ן שנרשמו בכרטיס "הכנ' תל"ן" בהנהלת החשבונות של בית הספר לשנת הלימודים תשס"ו היו כ- 117,780 ₪. מבדיקה שערכה הביקורת עולה כי אין התאמה בין סך הכנסות מתל"ן שנרשמו בכרטיס הנהלת החשבונות לבין הכנסות אלו בטופס סטטוס גביה (118,165 ש"ח). ההפרש הינו בסך של 385 ₪.

טז. סך הכנסות התל"ן שנרשמו בכרטיס "הכנ' חוגי תחומי עניין" בהנהלת החשבונות של בית הספר לשנת הלימודים תשס"ו היו כ- 127,043 ש"ח.

יז. מבדיקה שערכה הביקורת עולה כי אין התאמה בין סך ההכנסות מחוגי תחומי עניין שנרשמו בהנהלת החשבונות לבין הכנסות אלו בטופס סטטוס גביה (127,471 ש"ח):
ההפרש הינו בסך של 428 ₪.

יח. לשאלת הביקורת מדוע קיים פער זה, השיבה מזכירת בית הספר כי יתכן והפער נובע מהחזר כספי שניתן לתלמיד. הביקורת רואה לנכון לציין כי, סכומי הגבייה אמורים להיות זהים מאחר והנתונים הועברו לביקורת לאחר תום שנת הכספים, (לאחר סגירת מערכת הכספים לאותה שנה).

יט. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, כדלקמן:

"אי התאמה זו עלולה לנבוע מתשלומי הורים של אחד התלמידים - שהצ'קים שלהם חזרו.

הסכומים תואמים בדיוק לסכום הכולל של תלמיד אחד. יתכן שבמהלך פעולות הנהלת החשבונות דו"ח אחד נקלט ודו"ח אחר לא נקלט. גם למפקחת על הכספים אין הסבר אחד."

כ. מבדיקה שערכה הביקורת עולה כי לפי הנחיות חוזר משרד החינוך ובהסתמך על הסברה של ממונה על מינהל ומשק במינהל החינוך, הסכום שנדרש ביתר בשנת הלימודים תשס"ו (בהנחה שכל התלמידים שילמו המבוקש), לפי 310 תלמידים הרשומים ששילמו עבור תל"ן באותה שנה ו- 314 תלמידים הרשומים ששילמו עבור תחומי עניין, היה כדלקמן:

תאור	הפרש בש"ח בגין כל תלמיד	סכום בש"ח
תל"ן	$385 - 327 = 58$	17,980
תחומי עניין	$428 - 327 = 101$	<u>31,714</u>
		49,694

39. שנת הלימודים תשס"ז

א. במסמך מתאריך 13 בספטמבר, 2006, שכתבה מנהלת בית הספר למנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך נכתב, בין השאר, כדלקמן:

"... אבקש את אישורך להפעלת 3 ש"ש תל"ן בביה"ס אשר פועלות כשעות אורך על פי הפירוט הבא:

כתות א'-ב'	כתות ג'-ד'	כתות ה'-ו'
2 אומנות	2 אומנות	1 אומנות
1 מוסיקה	1 מוסיקה	1 מוסיקה

1 ספורט/תנועה."

- ב. עוד נכתב במכתב זה כי הסכום המבוקש עבור שיעורי התל"ן הינו על סך של 330 ₪ עבור כל תלמיד לפי חישוב של 32 תלמידים בממוצע בכיתה וחומרים.
- ג. בהסתמך על הסברה של ממונה על מינהל ומשק במינהל החינוך, הסכום המרבי שניתן היה לגבות מכל תלמיד עבור 3 שעות תל"ן הינו 327 ₪.
- ד. ממלאת מקום מנהלת המחלקה לחינוך יסודי בעירייה ומנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך אישרו המבוקש.
- ה. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיטת דוח הביקורת, כדלקמן:
- "א. תכנית הבחירה בסוף יום הלימודים ירדה.**
- ב. סכום הגבייה 330 ₪ כולל חומרים."**

בית ספר עירוני ד'

רקע

לביקורת הועברה תלונה אנונימית, לפיה הורי התלמידים בבית הספר שילמו עבור שיעורי תל"ן שלא קיבלו בפועל. שיעורי התל"ן היו במקצוע האמנות ואמורים היו להינתן על ידי מנהלת בית הספר. מנהלת בית הספר השיבה למינהל החינוך כי מדובר בעלילה שהעלילה מורה ממורמרת, אשר פוטר על ידיה. הביקורת לא הצליחה לאתר את המורה המתלוננת (המורה שפוטר הכחישה כל קשר לתלונה זו). לאור פרק הזמן, שחלף מהמועד אליו מתייחסת התלונה, הביקורת לא יכלה לבדוק את נכונות דיווחי השעות. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיטת דוח הביקורת כי היא "אינה מלמדת בחט"ב, וממילא לא הייתה אמורה להעביר את שיעורי התל"ן הללו. תלמידי כיתות ז'-ח' קיבלו בתשס"ו שיעורי תל"ן באמנות מידי המורה לאמנות הגב'..."

- הביקורת מציינת כי שיעורי התל"ן אליהם התייחס המכתב האנונימי היו לכיתות י'.
- הביקורת בדקה ממצא שהועלה על ידי מינהל החינוך, לפיו הכנסות התל"ן בשנת הלימודים תשס"ו, לפי הנהלת החשבונות של בית הספר, היו גבוהות מהוצאות התל"ן באותה שנה.
40. בית הספר הינו על יסודי - ממלכתי ורשומים בו תלמידי כיתות ז'-יב'.
41. ממסמכי בית הספר עולה כי בית הספר ביקש מהורי התלמידים לשלם עבור שעות תל"ן, בשנת הלימודים תשס"ו, סך של 399 ₪ עבור כל תלמיד (לפי 133 ₪ לשעת תל"ן).
42. שעות תל"ן הוגדרו במסמכי בית הספר שמוענו להורי התלמידים כדלקמן:

א. כיתות ז' – ח' – ט':

1. לחיבור מקצועות העשרה במקצועות הבחירה (ז'-ח')

2. תכנית לימודים נוספת – חוספת 3 שעות שבועיות במערכת המיועדות לחלוקת הכיתות לקבוצות קטנות יותר בהתאם לצורך ותגבור לימודי של מקצועות (בכיתות ט'-יב') עפ"י תעריף חוזר משרד החינוך. (ההדגשה לא במקור).

ב. כיתות י' – יב':

"תכנית לימודים נוספת – חוספת 3 שעות שבועיות במערכת המיועדות לחלוקת הכיתות לקבוצות קטנות יותר בהתאם לצורך ותגבור לימודי של מקצועות עפ"י תעריף חוזר משרד החינוך. (ההדגשה לא במקור).

עוד גרשם במסמכים שהופנו להורי תלמידי כיתות ז'-ט' כי "כחות הספורט וכחות המחוננים לא יעלמו את תעלום התל"ן – בסך 399 שח...".

43. במסמך מתאריך 22 בספטמבר, 2005, ששלחה מנהלת בית הספר למנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך והתרבות, פורטו בין השאר, מגמות שיעורי ההעשרה שניתנו לתלמידי חטיבת הביניים (ז' – ט') והחטיבה העליונה (י' – י"ב).

44. עלות סל שירותים, הכולל: סל תרבות, רכישת שירותים מרצון ושעות תל"ן, שנתבקשה מהורי בית הספר עבור שנת הלימודים תשס"ו, היתה על סך של 1,009 שח.

45. בפרוטוקול ישיבה בנושא "מעקב אחר התנהלות תקציב..." מתאריך 11 במאי, 2006, נכתב בנוגע לשעות תל"ן כי "נגבו הכנסות בסך 483,000 שח, אין רישום הוצאות בהתאם, בכרטיסים הרלבנטיים...".

46. התייחסותה של מנהלת בית הספר לטענה זו, במכתב שכתבה, היתה כדלקמן:

"רישום הכנסות תל"ן (483.832 שח) אינו נכון וזאת בעל שיטת הכיול של רישום הכנסות בחוכנה. אכן החוכנה חוכנה כך שברגע בו ישנה הכנסה כל שהיא, 399 שח ראשונים נרשמים לתל"ן, גם אם ההכנסה היא חלקית....

לדוגמא בכיתות הספורט ז'2, ז'1, ח'2, ח'3, ח'3, ט'2 שהורי תלמידיהם שוחררו כולם מתשלום תלן וסכום של 399 שח למטרה זו לא נגבה מהם, רשומות הכנסות תל"ן בסה"כ 50.439 שח.... כתוצאה מכך הכנסות התל"ן בפועל הן פחותות בהרבה מההכנסות הרשומות....

הוצאות תל"ן: גם במקרה זה חלק מהוצאות התל"ן רשומות בסעיפים אחרים ויהיה צורך למחוק אותן ולהעבירן לסעיף הוצאות תל"ן. (ההדגשות במקור).

47. מנהלן בית הספר פרט הסכומים שיש להפחית מהכנסות התל"ן, בשל רישום שגוי בהנהלת החשבונות, כמפורט להלן:

סך הכל מוערך בש"ח	מספר תלמידים	סעיף
50,439	188	כיתות ספורט (*)
12,000	253	הנחת אחים (**)
60,000	350	הנחות למשפחות נזקקות
<u>18,000</u>	<u>93</u>	תלמידים ששילמו תשלום חלקי
<u>140,439</u>	<u>884</u>	סך הכל

* פטורות מתשלום תל"ן.

** 50 ש"ח הנחה לכל תלמיד. במסמך שנשלח להורי התלמידים לא נרשם כי ההנחה ניתנה מסעיף תל"ן אך בהסברו של המנהלן לרישום השגוי נטען כי ההנחות ניתנו מסעיף זה.

48. מהסבריו של המנהלן עולה כי התוכנה הממוחשבת מייחסת סך של 399 ש"ח ראשונים המשולמים על ידי ההורים לכרטיס הכנסות תל"ן, כך שבמקרים מסוימים הרישום שגוי מאחר ואינו משקף סיווג הכנסה נכון. הרישום נקבע בהתאם לתכנון תכנית הגבייה על ידי המינהלן וקביעת סדרי עדיפויות אשר בראשן עומדות הכנסות התל"ן.

49. ממערכת הנהלת החשבונות של בית הספר הופקו שני דוחות בנוגע לסך הגבייה עבור שעורי תל"ן בשנת הלימודים תשס"ו. סכום הגבייה הכולל, (נכון לחודש מאי 2006), אינו זהה בשני הדוחות: לפי דו"ח "סטטוס גבייה לפי נושא" (דוח מס' 684) סך הגבייה הינו 478,496.8 ש"ח ואילו לפי דוח "סטטוס גבייה בית ספרי" (דוח מס' 707) סך הגבייה הינו 484,059.80 ש"ח. סך הוצאות התל"ן נכון לאותו מועד הסתכמו ל- 233,123.63 ש"ח.

50. ממסמכי הנהלת החשבונות של בית הספר (דוח מספר 682), נכון לחודש אוקטובר 2006 סך הוצאות התל"ן הסתכמו לכ- 359,152 ש"ח, לפי הפירוט שלהלן:

כרטיס הנהלת חשבונות	סכום בש"ח
הוצ' שכר תל"ן	143,828.27
הוצ' תל"ן ז'	165,332.08
הוצ' תל"ן ח'	6,065.76
הוצ' תל"ן ט'	3,595.32
הוצ' תל"ן י'	6,211.72
הוצ' תל"ן י"א	5,354.96
הוצ' תל"ן י"ב	<u>4,880.72</u>
	* 335,268.83

* לביקורת נמסר מהנהלת החשבונות של בית הספר כי היו הוצאות תל"ן נוספות עבור חודשים יולי – אוגוסט, 2006, על סך של 23,883.59 ₪, שנרשמו במערכת הנהלת החשבונות של בית הספר רק בשנת הלימודים תשס"ז.

51. מינהלן בית הספר ומנהלת החשבונות של בית הספר מסרו לביקורת כי הוצאות התל"ן שנרשמו בכרטיס "הוצ' שכר תל"ן" הינן עבור שעות ההוראה של המורים שלימדו את כל שכבות הלימוד בבית הספר. ההוצאות שנרשמו בכרטיס "הוצ' תל"ן ז'" הינן עבור שעות התל"ן שניתנו לכיתות ז' – ח' בלבד. כלומר, הוצאות אלו בגין כיתות ז' ו-ח' היוו יותר מ-46% מהוצאות התל"ן של בית הספר.

52. הכנסות תל"ן שנגבו מכיתות ז' – ח' הסתכמו בכ- 136,460 ₪ בלבד.

53. בית הספר לא המציא לביקורת אסמכתאות אודות הפרויקט שניתן לכיתות ז' – ח' ובגינן שולמו הוצאות תל"ן אלו.

54. מינהלן בית הספר מסר לביקורת, כדלקמן:

■ רק בשנת הלימודים תשס"ו בתי הספר נדרשו ליחס חשיבות לנושא ייחוס סוג כל הוצאה בגין כספים שנגבו מההורים להכנסה הרלוונטית. כלומר, עד לשנה זו ההשוואה בין ההוצאות לבין ההכנסות נעשתה ברמה של כלל הכספים שנגבו מההורים לעומת סך ההוצאות בגין סעיפים אלו. לדבריו, מדובר בהנחיות שנמסרו בעל פה ובבית הספר לא היו ערים לבעיות שתיוצר לאור הגדרות המערכת שלא התחשבו בדרישה זו.

מנהלת המחלקה לחינוך על יסודי וממונה מינהל ומשק במינהל החינוך, מסרו בתגובתן לטיוטת דוח הביקורת, בין השאר, כדלקמן:

"המינהלים קיבלו הדרכה – הן באמצעות השתלמות והתנסות במערכת המחודשת והן בחומר כתוב שכלל פירוט השינויים שחלו בתוכנה והנחיות לעבודה. ההשתלמות נערכה בעירוני א', ב-25/7/05 ע"י רו"ח א ס והח"מ... רענון ההנחיות נעשה פעם נוספת, בהשתלמות מינהלים שנערכה בעירוני ד' ב-31.10.05."

■ כבר בחודש נובמבר 2005, פנה בית הספר למינהל החינוך בבקשה שבחודש ינואר 2006 תבוצע ביקורת במערכת הנהלת החשבונות של בית הספר. לדבריו, מבקר הפנים של יובל חינוך ביקש לערוך ביקורת בבית הספר במהלך חודש פברואר 2006 אולם, בסופו של דבר לא נערכה הביקורת, היות וארגון העובדים הורה למינהלים ולמזכירות בבתי הספר שלא לשתף פעולה עם יובל חינוך.

בתאריך 31 בינואר, 2006, כתבה מנכ"ל יובל חינוך מכתב למנהלת בית הספר, לפיו **"בישיבה מיום 7/12/2005 אצל מנהלת אגף התקציבים בעירייה... הוחלט על ביצוע בדיקה רבעונית של תקציב מול ביצוע."**

מבקשת להביא לידיעתך שרו"ח... יצור עמך קשר לביצוע הבדיקה."

■ מינהל החינוך בעירייה יידע את בית הספר בדבר הניהול הלקוי של כספי התל"ן ברישומי הנהלת החשבונות, רק בחודש מאי 2006, כ-9 חודשים לאחר תחילת שנת הלימודים. זאת למרות שבמהלך שנת הלימודים תשס"ו ליוותה את בית הספר מפקחת מטעם העירייה אשר הגדירה את רישומי ההכנסות וההוצאות במערכת הנהלת החשבונות מספר שנים קודם לכן והיתה אמורה לאתר כי שיטת הרישומים הינה שגויה וגורמת לעיוות, לכאורה, בהצגת המידע.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, בין השאר, כדלקמן:

"החקלה ברישום השגוי של התל"ן התגלתה ע"י צוות ביה"ס בשלב מוקדם מאד. דו"ח ראשון על קיום הבעיה נכתב כבר בתאריך 19/03/06 במכתב אל מנכ"ל יובל חינוך בע"מ הגב'... תוך כיתוב כל הגורמים המטפלים בכספי ביה"ס. לצערנו למרות התכתבות ענפה בנדון אף גורם לא נטל יוזמה בכדי לחקן מצב זה עד לסוף שנה"ל תשס"ו.

בעיית הרישום השגוי של התל"ן בביה"ס בתשס"ו היא תוצאה של תכנות תוכנת הנה"ח ... החקלה ברישום אותרה מוקדם ע"י צוות ביה"ס העוסק בהנה"ח. ממילא לא ברור אם זהו תפקידה של המפקחת מטעם העירייה העוסקת בעיקר בנושאים טכניים מהורים הקשורים לתפעול הנה"ח הממוחשבת. המפקחת כיילה את רישומי גבית הכספים מההורים בתשס"ו ע"פ הנוחיות המנהלן. כנראה שבשלב זה לא היו ברורות לה ההשלכות של כיוול כזה על תוצאות הרישום. מכל מקום היא לא הזהירה את צוות ביה"ס מהבעיה שתוצר בתחום זה כתוצאה מהתכנות הבעייתי...".

■ נכון למועד עריכת הביקורת הנהלת החשבונות של בית הספר בגין שנת הלימודים תשס"ו מוקלדת מחדש על ידי עובד שנשכר על ידי יובל חינוך במיוחד לשם כך. רישום הכספים בשנת הלימודים תשס"ז מבוצע כנדרש לאחר שההגדרות תוקנו בהתאם לדרישות.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת דוח הביקורת, בין השאר, כי נכון למועד כתיבת תגובתה, התיקון הסתיים ותוצאות הפעילות הכספית של שנת הלימודים תשס"ו הועברו לצורך עריכת דוח כספי, לרואה חשבון מטעם יובל חינוך.

מנהלת המחלקה לחינוך על יסודי וממונה מינהל ומשק במינהל החינוך, מסרו בתגובתן לטיוטת דוח הביקורת, בין השאר, כי "השינוי בחוכנת "כספים 2000" והתאמתה לדרישות משה"ח – בנושא הפרדת כספי הורים מהכספים המוניציפליים, ומיונם לתתי סעיפים בוצע ע"י יובל חינוך".

■ מנהלת המחלקה לחינוך על יסודי וממונה מינהל ומשק במינהל החינוך, מסרו בתגובתן לטיוטת דוח הביקורת, בין השאר, כי "הדו"ח המתוקן עדיין לא הגיע למחלקה לחינוך ע"ס".

55. בחוזר משרד החינוך בנושא "ניהול החשבון – כספי הורים" נכתב כי "הגובר ידווח לממונה על ליקויים שימצא לגבי אופן ניהול כספי התשלומים". בקשת הביקורת לקבל דיווחים מאת הגובר

(נציג ההורים) בנוגע לניהול הלקוי של כספי התל"ן נענתה על ידי מנהלת החשבונות בבית הספר כי לא מונה גזבר וועד ההורים מקבל דיווח אודות הוצאות צפויות אך נציג הוועד אינו מעיין במערכת הנהלת החשבונות.

מסקנות

חשבון בנק נפרד עבור כספי הורים

56. בכל בתי הספר שנבדקו לא נפתח חשבון בנק נפרד עבור הפקדת כספי הורים. ההנחיות שקיבלו בתי הספר מהעירייה ומיובל חינוך לפיהן אין צורך בחשבון בנק נפרד, עומדות בסתירה להנחיות משרד החינוך. בהקשר לזה ניתנה התייחסות אגף החשבונות. לטענתם, קיימת חו"ד משפטית הגורסת כי הנחיות משרד החינוך עומדות בסתירה לפק' העיריות.

מערכת הנהלת החשבונות

57. קבלת מידע שונה ממספר דוחות ממוחשבים, האמורים להציג מצג כספי זהה, יתכן ומעיד על בעיה כלשהי בתכנת הנהלת החשבונות.

פיצול שעות תל"ן

58. בשלושת בתי הספר פוצלו שעות תל"ן שנתנו לתלמידים, בניגוד להנחיות משרד החינוך.

בית ספר המגן

59. בתשס"ו פיצל, לכאורה, בית הספר 9 שעות תל"ן (אשר אושרו לביה"ס בשנת הלימודים תשס"ה בלבד), ל- 5 שעות תל"ן ול- 4 שעות חוגי העשרה. לדעת הביקורת, פיצול זה הינו מלאכותי, ובוצע במטרה שלא לחרוג יתר על המידה מהנחיות משרד החינוך (המאפשרות עד 3 שעות תל"ן).

60. עבור שעות ההעשרה גבה בית הספר מכל הורה, סכום גבוה מזה שאושר על ידי משרד החינוך, זאת למרות שמדובר, לכאורה בפיצול מלאכותי ועל כן התעריף המירבי לשעה אמור להיות זהה לזה שנקבע עבור שעת תל"ן.

61. כל תלמידי בית הספר נדרשו לשלם עבור 9 שעות אנגלית שבועיות בעוד שבפועל חלקם קיבלו פחות שעות לימוד. דוגמא לכך הינה תלמידי כיתות ג', אשר אינם מוגדרים כתלמידים מתקשים או מתקדמים, אשר קיבלו 6 שעות שבועיות בלבד.

בית ספר רמת החייל

62. בית הספר פיצל שעות תל"ן שנגבו מהורי התלמידים, לשעות תל"ן, העשרה ותחומי עניין. פיצול זה היה מלאכותי ובוצע במטרה לעמוד בדרישות משרד החינוך.

63. שעורי העשרה ותחומי עניין הינם למעשה שעות תל"ן ועל כן מוגבלים בסכום לשעה. בית הספר גבה עבור שעות אלה סכומים גבוהים מאלה שנקבעו בהנחיות משרד החינוך עבור שעות תל"ן.
64. בית הספר גבה עבור שעות תל"ן סכום גבוה מזה שאושר על ידי משרד החינוך. טענת מנהלת בית הספר, בתגובתה לטיטת דוח הביקורת, כי הסכום כלל חומרים, לא נבדקה על ידי הביקורת, מאחר והביקורת בדקה תשלומי תל"ן בלבד ולא את כלל הסכומים שההורים נדרשו לשלם ויתכן וכללו עלות ציוד וחומרים. בכל מקרה, מאחר ומשרד החינוך מפרסם הנחיות ברורות בדבר השירותים בגינם ניתן לגבות כספי הורים, לרבות סכומים עבור כל סעיף בנפרד, בית הספר נדרש להציג להורים מהות כל תשלום בנפרד ולא לכלול בסעיף תל"ן, העומד ברשות עצמו, חומרים המהווים אף הם סעיף רשות נפרד המוגבל בסכום.
65. בית הספר מסר דיווחים שונים למשרד החינוך ולעירייה מאלו שנמסרו להורים. הביקורת (שלא בדקה אלו מהדיווחים תאמו את שנלמד בפועל) רואה בחומרה רבה הצגה מטעה ו/או שגוייה בפני גורמים האמורים לאשר התשלומים ו/או לשלמם בפועל.

בית ספר עירוני ד'

66. בית הספר גבה מכל הורי התלמידים (למעט תלמידים שלמדו בכתות הספורט והמחוננים שלא נדרשו לשלם עבור שיעורי תל"ן) סכום זהה, למרות שבפועל, תלמידי שכבות הלימוד ז' – ח', קיבלו שיעורי העשרה, בנוסף לשיעורי התל"ן. הביקורת לא קיבלה מבית הספר הסבר אודות שיעורי העשרה שמומנו בחלקם, לכאורה, על ידי הורי התלמידים מהשכבות הנוספות.
67. מזכירות בית הספר והמינהלן אינם בעלי הידע והנסיון הנחוצים לניהול ובקרה על מערכת הכספים של בית הספר. גם העובדה כי לבית הספר לא מונה גזבר, בניגוד להנחיות משרד החינוך, פגע ביכולת הפיקוח על רישום כספי הורים. תפקידן של המפקחות הינו לבדוק את כל הניהול הכספי בבית הספר, ולא להתספק במתן מענה לבעיות נקודתיות בהן נתקל בית הספר.
68. לדעת הביקורת, בית הספר שגה בכך שנכנע ללחץ ארגון העובדים ולא אפשר לרואה חשבון מטעם יובל חינוך להסדיר בעיה מהותית ברישומי הנהלת החשבונות, אשר אותרה על ידי מינהלן בית הספר וזה האחרון אף ביקש לתקנה. בפועל, לא היה קשר בין הנחיות ארגון העובדים שלא לשתף פעולה עם יובל חינוך לבין פנייתו של רואה החשבון לסייע לבית הספר בהצגה נאותה של הכנסותיו.

המלצות

69. על חשבות מינהל החינוך והשירות המשפטי לסיים הליך הברור של הנחיית משרד החינוך לפתוח חשבון בנק נפרד עבור הפקת כספי הורים. בכל מקרה, לדעת הביקורת, אין מניעה לפתוח חשבון

- בנק נוסף, בהתאם להנחיית משרד החינוך, בו יהיה אחד ממורשה החתימה מטעם בית הספר, עובד עירייה, בדומה לאשר נקבע לגבי חשבון הבנק הקיים כבר בכל בית ספר.
70. כמו כן, על בתי הספר למנות גזבר, המהווה בקרה נוספת על ההתנהלות הכספית, כפי שנדרש בהנחיות משרד החינוך. על יובל חינוך לוודא כי בתי הספר ממלאים אחר דרישה זו.
71. הביקורת רואה בחומרה רבה גבייה ביתר מהורים ופיצול שעות תל"ן, המתבטא במתן פחות שעות לימוד מאלו שההורים שילמו עבורן, בניגוד להנחיות משרד החינוך. על בתי הספר לעמוד בדרישות משרד החינוך בדבר מגבלת מספר שעות תל"ן וסכום מירבי לגבייה מההורים.
72. העובדה כי חלק מההורים שילמו עבור יותר שעות משקיבלו בפועל (ללא קשר לפיצול), אינה תקינה ועל בתי הספר להקפיד כי הורים אינם מממנים שעות לימוד המוענקות לתלמידים אחרים בבית הספר. על בית הספר לדרוש מכל הורה תשלום עבור שעות לימוד נוספות הניתנות בפועל בלבד.
73. על יובל חינוך לפקח ולוודא שמנהלי כל בתי הספר ברחבי העיר אינם עוקפים מגבלת שעות התל"ן, באמצעות הגדרת שעות לימוד נוספות כשעות העשרה, חוגים או תחומי עניין, הממומנים על ידי כספי הורים.
74. על העירייה ויובל חינוך להשקיע יותר בהדרכת המזכירות המשמשות כמנהלות חשבונות, ובפיקוח על עבודתן, הן באמצעות המפקחות והן באמצעות רואה חשבון חיצוני. על יובל חינוך לבצע ביקורות תכופות יותר על הניהול הכספי השוטף ולא להמתין להודעות בתי הספר אודות ליקוי כלשהו.